

EUROOPA KOHTU OTSUS

4. märts 1986*

[...]

Kohtuasjas 106/84,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik Johannes Føns Buhl, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o komisjoni õigustalituse töötaja Georges Kremlis, Jean Monnet' hoone, Kirchberg,

hageja,

ja

Taani Kuningriik, esindaja: välisministeeriumi õigusnõunik Laurids Mikaelson, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Taani suursaatkond,

kostja,

mille esemeks on taotlus kinnituse saamiseks selle kohta, et Taani Kuningriik ei ole täitnud EMÜ asutamislepingu artiklist 95 tulenevaid kohustusi, kehtestades viinamarjadest valmistatud veini suhtes kõrgema tollimaksumäära kui muudest puuviljadest valmistatud veini suhtes,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: koja esimees T. Koopmans presidendi ülesannetes, kodade esimehed U. Everling, K. Bahlmann ja R. Joliet, kohtunikud G. Bosco, O. Due, Y. Galmot, C. Kakouris ja F. Schockweiler,

kohtujurist: P. VerLoren van Themaat,

kohtusekretär: ametnik D. Louterman,

olles kuulanud 3. detsembri 1985. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

* Kohtumenetluse keel: taani.

Põhjendused

1. Euroopa Ühenduste Komisjon esitas 6. aprillil 1984. aastal Euroopa Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagi selle kohta, et maksustades viinamarjadest valmistatud veini kõrgema määraga kui muudest puuviljadest valmistatud veini, ei ole Taani Kuningriik täitnud EMÜ asutamislepingu artiklist 95 tulenevaid kohustusi.
2. Kohtule esitatud dokumentide põhjal on selge, et asjaomase Taani õigusnormi alusel, s.o 17. märtsi 1971. aasta seaduse nr 98 alusel, millega kehtestatakse veini ja puuviljaveini tollimaksud, viimati muudetud 11. aprilli 1984. aasta seadusega nr 149, maksustatakse viinamarjadest valmistatud vein ja muudest puuviljadest valmistatud vein erinevalt. Viinamarjadest valmistatud veini tollimaksumäär liitri kohta on 10,725 Taani krooni lauaveini puhul ning 19,93 Taani krooni liköörveini puhul, mille alkoholisisaldus on kõrgem kui lauaveinil, kuid ei ületa 23 mahuprotsenti; kõrgema alkoholisisaldusega vein maksustatakse kangete alkoholsete jookide maksustamist käsitleva seaduse alusel. Puuviljaveini tollimaksumäär liitri kohta on 6,92 Taani krooni lauaveini tüüpi veini puhul, mille alkoholisisaldus ei ületa 14 mahuprotsenti, ning 11,02 Taani krooni teiste toodete puhul, s.o liköörveini tüüpi veini puhul, mille alkoholisisaldus on 14–20 mahuprotsenti; kõrgema alkoholisisaldusega vein maksustatakse samamoodi nagu kanged alkohoolsed joogid.
3. Taani maksuseadustes ei ole puuviljaveini määratletud. Tolli peadirektoraadi saadetud ringkirja kohaselt on puuviljavein toode, mis on saadud puuviljamahla ja mee fermenteerimisel ning mis sisaldab 100 liitri kohta vähemalt ühe liitri fermenteeritud alkoholi; lõpptoote alkoholisisaldust võib tõsta neutraalse destilleeritud alkoholi lisamisega, välja arvatud maitsestatud alkoholi, nagu konjak, rumm või viski, lisamisega. Menetlusest ilmnes, et naturaalsel fermenteerimisel saavutatav alkoholisisaldus on tegelikkuses 6–8 mahuprotsenti.
4. Komisjon tugineb Euroopa Kohtu pretsedendiõigusele, toetades oma põhiargumenti, et viinamarjadest valmistatud vein ja muudest puuviljadest valmistatud vein on asutamislepingu artikli 95 esimese lõigu kohaldamisel samasugused tooted, kuna neil on samasugused omadused, nad vastavad samadele vajadustele, on valmistatud sarnasest toorainest ning samasuguse fermenteerimisprotsessiga, neil on sama alkoholisisaldus ning neid tarbitakse samades kogustes. Teisalt kinnitab komisjon, et nende kahe toote vahel esineb vähemalt konkurentsi artikli 95 teise lõigu kohaldamisel ning et Taani maksusüsteemil on diskrimineeriv ja kaitsev mõju puuviljaveini kasuks, mis on tüüpiline kodumaine toode, ja viinamarjaveini kahjuks, mis on eranditult imporditav toode.
5. Taani valitsus eitab igal juhul artikli 95 rikkumist.
6. Esiteks eitab ta, et viinamarjadest valmistatud vein ja muudest puuviljadest vein on samasugused tooted, põhjendusel, et need kaks toodet on liigitatud ühise tollitariifistiku eri rubriikidesse, neid toodetakse eri protsessidega ning neil on erinevad omadused. Puuviljaveini fermenteeritakse naturaalselt, et anda sellele

üksnes 6–8 mahuprotsendiline alkoholisisaldus, ning selle alkoholisisaldust suurendatakse etüülalkoholi lisamisega. Erinevalt viinamarjadest valmistatud veinist on muudest puuviljadest valmistatud veinil igal aastal samad omadused. Vastupidiselt viinamarjadest valmistatud veinile ei kohaldata muudest puuviljadest valmistatud veini puhul ühist turukorraldust.

7. Taani valitsus möönab, et nende kahe toote vahel võib esineda konkurentsi artikli 95 teise lõigu kohaldamisel. Siiski eitab ta, et diferentseeritud maksustamisel võib olla kaitsev mõju, kuna seda mõju tuleks hinnata seoses maksu mõjuga müügihinnale, mis on käesoleval juhul mõlemal tootel peaaegu sama.
8. Taani valitsus leiab, et kui esineb kaitsev mõju, on see igal juhul põhjendatav õiguspärasel sotsiaalsel ja majanduslikel põhjustel, mille kohaselt Taani võib kohaldada soodsat maksusüsteemi teatavate kategooriate puuviljakasvatajate kasuks, kes muidu ei leiaks oma toodangule turgu.
9. Kuna komisjon on oma hagi tuginenud üksnes artikli 95 esimesele lõigule, tuleb esiteks arvestada, kas nimetatud sätte kohaldamistingimused on täidetud.
10. Nagu Euroopa Kohus märkis oma 27. veebruari 1980. aasta otsustes kohtuasjas 168/68, komisjon v. Prantsuse Vabariik, 1980, EKL 347, kohtuasjas 169/78: komisjon v. Itaalia Vabariik, 1980, EKL 385, ning kohtuasjas 171/78: komisjon v. Taani Kuningriik, 1980, EKL 447, on kogu artikli 95 eesmärk tagada kaupade vaba liikumine liikmesriikide vahel tavapärastes konkurentsitingimustes, kõrvaldades riigimaksude kohaldamisest tuleneva igas vormis kaitse, mille puhul diskrimineeritakse teistest liikmesriikidest pärit tooteid, ning tagada riigimaksude täielik neutraalsus kodumaiste ja imporditud toodete vahelise konkurentsi suhtes. Seoses samasuguste toodete mõistega keelatakse artikli 95 esimeses lõigus täpsemalt igasugused maksusätted, mille eesmärk on mis tahes viisil kehtestada imporditud toodetele kõrgem maks kui kodumaistele toodetele.
11. Kohtule esitatud dokumentidest on selge, et viinamarjadest valmistatud Taanis tarbitav vein on eranditult imporditud toode. Puuviljaveini puhul on liköörveini tüüpi veinid peaaegu täielikult kodumaised tooted ning lauaveini tüüpi veinid, kuigi ligikaudu kolmandik neist on imporditud teistest liikmesriikidest, tüüpilised kodumaised alkohoolsed joogid, mis on tavapärast olnud Taani puuviljakasvatajate oluline turustusvõimalus.
12. Määramaks kindlaks, kas tooted on artikli 95 esimeses lõigus sätestatud keelu mõistes samasugused, tuleb kaaluda, nagu Euroopa Kohus on märkinud oma 17. veebruari 1976. aasta kohtuasjas 45/75: REWE v. Hauptzollamt Landau, 1976, EKL 181, kas neil on sarnased omadused ja kas nad vastavad tarbija seisukohast samadele vajadustele. Euroopa Kohus on sarnasuse mõistet käsitlenud ulatuslikult oma otsustes 27. veebruari 1980. aasta kohtuasjas 168/78: komisjon v. Prantsusmaa, 1980, EKL 347, ja 15. juuli 1982. aasta kohtuasjas 216/81: Cogis v. Amministrazione delle Finanze dello Stato, 1982, EKL 2701, ning hinnanud toodete sarnasust mitte vastavalt sellele, kas nad olid täiesti samased, vaid vastavalt sellele, kas nende kasutamine oli sarnane ja võrreldav.

Järelikult tuleb selleks, et määrata kindlaks, kas tooted on samasugused, arvestada esiteks mõlema joogikategooria teatavaid objektiivseid omadusi, nagu päritolu, tootmisviis ja nende organoleptilised omadused, eelkõige neile omane maitse ja alkoholisisaldus, ning teiseks, kas mõlemad joogikategooriad võiksid tarbija seisukohast vastata samale vajadusele või mitte.

13. Selle hinnangu andmiseks tuleb eraldi käsitleda kaht joogiliiki, mille suhtes kohaldatakse Taani maksuseadusi, s.t lauaveini ja liköörveini.
14. Lauaveini tüüpi veini puhul tuleks esiteks silmas pidada, et viinamarjadest tehtud vein ja puuviljadest tehtud vein on valmistatud sama liiki põhitootest, s.o põllumajandustootest, ning sama protsessiga, s.o naturaalse fermenteerimise teel. Nende organoleptilised omadused, eelkõige maitse ja alkoholisisaldus, on samasugused. Asjaolu, et puuviljaveini lõplik alkoholisisaldus saavutatakse etüülalkoholi lisamisega, tuleb pidada ebaoluliseks, kuna viinamarjadest valmistatud veini alkoholisisaldust võib samuti suurendada, eelkõige madala naturaalse alkoholisisaldusega veini parandamiseks.
15. Pidades lisaks silmas nende sarnaseid omadusi, võivad need kaks joogikategooriat vastata tarbija seisukohast samadele vajadustele, kuna neid saab tarbida samal viisil, s.o janu kustutamiseks, kosutuseks ja toidu kõrvale. Asjaolu, et need kaks joogikategooriat vastavad samadele vajadustele, ei saa muuta küsitavaks selle tõttu, et puuviljavein on olnud tarbijate hulgas alati vähempopulaarne kui viinamarjadest valmistatud vein. Küsimust, kas nad vastavad samadele vajadustele, tuleb hinnata mitte ainult olemasolevate tarbimisharjumuste, vaid nende harjumuste eeldatava arengu alusel ning peamiselt objektiivsete omaduste alusel, mis tagavad, et toode suudab teatavate tarbijakategooriate seisukohast vastata samadele vajadustele kui teine toode.
16. Liköörveini tüüpi veini puhul võib viinamarjadest ja muudest puuviljadest veini valmistamise meetodeid pidada samasteks, kuna lõpptoode saadakse alati etüülalkoholi lisamisega pärast esialgset teatava pikkusega fermenteerimist ning mõnel juhul muude ainete, nagu mahla või mee, lisamisega. Pidades silmas nende võrreldavaid näitajaid ja sarnaseid omadusi, vastavad need kaks tootekategooriat järelikult tarbijate seisukohast samadele vajadustele, kuna osa tarbib neid aperitiivina ja osad dessertveinina. Liköörveini tüüpi puuviljaveini ja liköörveini tüüpi viinamarjaveini tuleb EMÜ asutamislepingu artikli 95 esimese lõike kohaldamisel käsitleda järelikult samasuguste toodetena.
17. Kahe asjaomase veinitüübi vahelist sarnasust ei saa eitada põhjendusel – ehkki Taani valitsus seda teeb –, et viinamarjadest valmistatud vein ja puuviljadest valmistatud vein liigitatakse erinevate tariifirubriikide alla. Nagu Euroopa Kohus on kinnitanud oma 27. veebruari 1980. aasta otsuses kohtuasjas 169/78, ei saa alkoholsete jookide tolliliigitus, mille eesmärk on vastata väliskaubanduse nõuetele, anda lõplikke tõendeid seoses asutamislepingu artikli 95 esimeses lõigus sätestatud sarnasuse kriteeriumi hindamisega.
18. Samuti ei saa pidada asjaolu, et viinamarjadest valmistatud veini suhtes ei kohaldata ühist turukorraldust, asjakohaseks küsimuse puhul, kas tooted on

samasugused, kuna sellise korralduse puudumine ei saa õigustada diskrimineerivat maksustamist, mis eelistab muude omaduste poolest samasuguste toodete valmistamisel põllumajandustoodete teatavaid kategooriaid teistele tootekategooriatele, millesse kuuluvad tooted pärinevad suures ulatuses teistest liikmesriikidest.

19. Kuna seega on kindlaks tehtud, et kõnealused tooted on artikli 95 esimese lõigu kohaldamisel samasugused tooted, tuleb käsitleda kõnealuse maksustamise diskrimineerivat laadi, mis Euroopa Kohtu 27. veebruari 1980. aasta otsustes osutatu kohaselt tuleneb peamiselt kahe tootekategooria erinevast maksukoormusest kas sõltuvalt maksumäärast, hindamisviisist või muudest üksikasjalikest rakenduseeskirjadest. Sel juhul ei kuulu vaidlustamisele, et viinamarjadest valmistatud veini maksukoormus on kõrgem kui sama koguse puuviljadest valmistatud veini oma.
20. Seoses Taani Kuningriigi esitatud argumendiga selle kohta, et diferentseerivat maksustamist võib õigustada sotsiaal-majanduslike kaalutlustega, tuleb meenutada, nagu on Euroopa Kohus mitmel korral kinnitanud (viimati 15. märtsi 1983. aasta otsusega kohtuasjas 319/81: komisjon v. Itaalia, 1983, EKL 601), et praeguses arenguetapis ei piirata ühenduse õigusega liikmesriikide õigust sätestada maksukord, mille puhul tehakse teatavatel toodetel – isegi toodetel, mis on artikli 95 esimese lõigu tähenduses samasugused – vahet objektiivsete kriteeriumide alusel, nagu kasutatud tooraine või kasutatud tootmisprotsessid. Selline vahetegemine on kooskõlas ühenduse õigusega, kui see aitab kaasa majanduspoliitika eesmärkide saavutamisele, mis on iseenesest kooskõlas asutamislepingu ja teisese õiguse nõuetega, ning kui üksikasjalikud eeskirjad on sellised, mille kohaselt välditakse igasugust diskrimineerimist, s.o nii otsest kui ka kaudset, seoses impordiga teistest liikmesriikidest, ning konkureerivate kodumaiste toodete igas vormis kaitset.
21. Sellegipoolest ei ole selline diferentseeriv maksustamine vastuolus ühenduse õigusega, kui kõige kõrgemalt maksustatavad tooted on oma olemuselt imporditud tooted, nagu see on ka käesoleval juhul.
22. Eespool esitatud kaalutlustest võib järeldada, et maksustades viinamarjadest valmistatud veini kõrgema määraga kui muudest puuviljadest valmistatud veini, ei ole Taani Kuningriik täitnud oma EMÜ asutamislepingu artikli 95 esimesest lõigust tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

23. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kuna Taani Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb mõista kohtukulud välja temalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

- 1. Maksustades viinamarjadest valmistatud veini kõrgema määraga kui muudest puuviljadest valmistatud veini, ei ole Taani Kuningriik täitnud oma EMÜ asutamislepingu artikli 95 esimesest lõigust tulenevaid kohustusi.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Taani Kuningriigilt.**

Koopmans

Everling

Bahlmann

Joliet

Bosco

Due

Galmot

Kakouris

Schockweiler

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 4. märtsil 1986 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees presidendi ülesannetes

P. Heim

T. Koopmans